

Nr 568

Av herr **Östlund m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 100, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.*

(Lika lydande med motion nr 458 i Första kammaren)

Stockholm den 25 mars 1955

Carl Östlund

Erik Magnusson

John G. Löfroth

Nr 569

Av herr **Andersson i Brämhult m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 100, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.*

I motionerna I: 341 och II: 290 vid 1954 års riksdag angående den framtida utformningen av närings- och bebyggelsestrukturen i landet framhölls såsom en angelägen förutsättning för en ökad lokalisering av företagsamhet till landsbygden att stöd åt nyetableringar inom näringslivet kunde ges från statens sida. I motionen underströks att den nuvarande utformningen av skattelagstiftningen emellertid starkt missgynnade nyetableringar i förhållande till gamla vinstgivande företag, som vid utvidgning av driften och upptagande av nya tillverkningar har möjlighet att draga av de första årens driftunderskott på den gamla verksamhetens överskott. Det är synnerligen angeläget, anfördes det i motionerna, att härvidlag ge nyetableringar bättre villkor. Det bör utredas huruvida icke nyetableringar under en viss tid borde beredas möjlighet att inom rörelsen utjämna uppkomna under- och överskott.

I sitt utlåtande över motionerna (nr 36/1954) avgav icke bankoutskottet något yttrande över motionärernas hemställan i denna del, men utskottet underströk betydelsen av ett differentierat näringsliv på landsbygden till förhindrande av landsbygdens fortsatta avfolkning. Utlåtandet antogs oförändrat av riksdagens båda kamrar, som ju även vid 1952 och

Bihang till riksdagens protokoll 1955. 4 saml. Nr 568—570

1953 års riksdagar uttalat sig positivt i samma riktning i anslutning till motioner om aktuella landsbygdsfrågor.

Den betydelsefulla frågan om möjlighet för företagare att i beskattningshänseende utjämna vinster och förluster under olika beskattningsår upptogs till behandling av företagsbeskattningskommittén, som i sitt den 16 augusti 1954 avlämnade betänkande med förslag till ändrad företagsbeskattning (SOU 1954: 19) förordade att regler infördes om en rätt till förlustutjämning begränsad till aktiebolag och ekonomiska föreningar, med vilka borde jämföras ömsesidiga försäkringsbolag och sparbanker. Kommittén hade däremot funnit sig icke kunna förorda motsvarande rätt till förlustutjämning för fysisk person som driver rörelse.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 100 till årets riksdag med förslag till lag om ändring av kommunalskattelagen den 28 september 1928 m. m. erinras om att företagsbeskattningskommitténs förslag om öppen förlustutjämning i princip tillstyrkes av flertalet remissinstanser. "Nästan genomgående har emellertid kritik riktats mot förslaget i det hänseendet att rätten till förlustutjämning förbehållits vissa juridiska personer", heter det.

I sitt yttrande över kommitténs förslag framhåller Skånes handelskammare, att kommittén i sitt förslag om införande av rätt till förlustutjämning borde ha gått ett steg längre och jämväl förordat tillerkännande åt handelsbolag och fysiska personer en motsvarande rätt vid den statliga inkomsttaxeringen, under förutsättning att vederbörande enligt lag är bokföringsskyldig samt att bokföringen medger erforderlig kontroll från taxeringsmyndigheternas sida. Handelskammaren anför:

"Ett starkt skäl för att rätten utsträcker på dylikt sätt är den omständigheten, att de rörelseidkare, varom nu är fråga, lika väl som aktiebolagen och de ekonomiska föreningarna komma att drabbas av de inskränkningar i fråga om den dolda förlustutjämnings, som blir en följd om kommitténs förslag till ändrade lagervärderingsregler genomföres. Därtill kommer att innebörden av de föreslagna reglerna blir att från möjligheten till förlustutjämning ovillkorligen uteslutas flertalet nystartade företag, vilka icke hunnit att konsolidera sig, då dessa företag till en början drivas som handelsbolag eller enskild firma och först vid en senare tidpunkt, när rörelsen fått en viss omfattning, ombildas till aktiebolag. Av naturliga skäl uppstå ofta just för de nystartade företagen under de första åren betydande utgifter för verksamhetens uppbyggande, vilka utgifter ännu inte få sin täckning i motsvarande inkomster; förlustriskerna äro störst de första åren. Genom de föreslagna bestämmelserna uteslutas sålunda från förmånen att erhålla förlustavdrag senare år de företag, som bäst varit i behov därav."

I ovannämnda proposition nr 100 anser sig statsrådet och chefen för finansdepartementet icke ha möjlighet förorda, att företagsbeskattningskommitténs förslag till förlustutjämning läggs till grund för en lagstift-

ning. Han anser sig visserligen kunna instämma i kommitténs uttalande, att aktiebolag och ekonomiska föreningar från skilda synpunkter intar en sådan särställning i beskattningssystemet, att ytterligare specialregler för dessa företag kan principiellt motiveras, även om detta resonemang inte alltigenom är godtagbart. En utvidgning åter av rätten till förlustutjämnning att avse jämväl enskilda rörelseidkare avvisas kategoriskt. Departementschefen anser att man här ställs inför synnerligen långtgående och svårlösta problemställningar.

Vid en bedömning av denna fråga kan man emellertid inte komma förbi, att en lösning i positiv riktning skulle ha så betydande fördelar, att varje i sammanhanget uppstående problem borde angripas och lösas. Särskilt skulle det för landsbygdens småföretagare vara av oskattbart värde om en resultatutjämnning kunde åvägabringas. Statsmakterna stöder på många olika sätt småföretagsamheten, bl. a. genom lån på goda villkor, kreditgarantier, finansiering av teknisk och ekonomisk rådgivning m. m. Ett införande av rätten att inom rörelsen utjämna uppkomna underskott mot överskott skulle vara ett betydande komplement till denna statliga stödverksamhet. När det gäller frågan om en differentiering av näringslivet på landsbygden, för att om möjligt förhindra den för hela vårt samhälle så ödesdigra befolkningsomflyttningen, torde det vara nödvändigt pröva alla framkomliga vägar. Möjligheter till en resultatutjämnning skulle särskilt för de små nyetablerade företagen innebära en trygghet, som i mycket hög grad skulle bidra till att underlätta en lokalisering, om vilken statsmakterna i princip är helt ense.

Det torde dock stå klart, att en ytterligare utredning av frågan om rätt till förlustutjämnning är erforderlig. Företagsbeskattningskommittén har i sitt utlåtande i betydande grad trängt in i problemställningarna, men i departementschefens yttrande i den föreliggande propositionen anföres ytterligare kritiska synpunkter, som torde behöva prövas, innan förslag kan framläggas. En ny utredning torde kunna äga rum inom departementet, och den torde kunna avslutas i så god tid att förslag om införande av rätt till förlustutjämnning kan föreläggas 1956 års riksdag.

Med anledning av det sålunda anförda får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville hemställa om den ytterligare utredning, vartill ärendet kan förandlea, samt förslag till 1956 års riksdag om rätt till förlustutjämnning för såväl aktiebolag och ekonomiska föreningar som handelsbolag och andra rörelseidkare.

Stockholm den 25 mars 1955

Torsten Andersson
i Brämhult

Gustaf Svensson
i Vä

Gunnar Larsson
i Luttra